

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ  
Факультет психології та соціології  
Кафедра практичної та клінічної психології**

**Людмила Магдисюк**

**МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНЕ  
КОНСУЛЬТУВАННЯ**

*Методичні рекомендації до курсу  
«Медико-психологічне консультування»  
(магістрів)*

Луцьк - 2020

УДК 61:159.9-048.88(072)  
М 12

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою  
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки  
(протокол № 3 від 20 листопада 2019 р.)*

**Рецензенти:**

**Вірна Ж. П.** – доктор психологічних наук, професор, декан факультету психології та соціології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

**Остапйовський О. І.** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології ВІППО.

**Магдисюк Л. І.** Методичні рекомендації до курсу «Медико-психологічне консультування» / Людмила Іванівна Магдисюк – Луцьк. – 2020. – 28 с.

У методичних рекомендаціях до курсу «Медико-психологічне консультування» викладено мету вивчення дисципліни, загальні вимоги до підготовки студентів, представлений опис навчального курсу, тематичні огляди змістових модулів, плани лекційних, практичних та лабораторних занять, питання для самостійної та індивідуальної роботи, питання для підготовки до екзамену, перелік літературних джерел та Інтернет-ресурсів, рекомендованих до опрацювання, а також модульні контрольні роботи із предмету.

Методичні вказівки рекомендуються студентам факультету психології та соціології спеціальностей «Психологія» та «Практична психологія» кваліфікаційного рівня «Магістр» і повністю відповідають навчальній програмі з дисципліни.

УДК 61:159.9-048.88(072)

© СНУ імені Лесі Українки, 2020

© Магдисюк Л.І., 2020

## **ЗМІСТ**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	3
2. АНОТАЦІЯ КУРСУ	3
3. КОМПЕТЕНЦІЇ	4
4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
5. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	7
6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ	9
7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)	11
8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ	11
9. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	14
10. СЛОВНИК ТЕРМІНІВ	17
11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	21

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	<b>05</b> Соціальні та поведінкові науки <b>053</b> Психологія (Психологія)  <b>магістр</b>	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання 1
		Семестр 1
ІНДЗ:є		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год. Лабораторні 16 год.
		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
Форма контролю: залік		

## 2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Широке залучення психології в практику закономірно призводить до розвитку тих її областей, які традиційно визнаються як методи психологічного впливу. Серед них одне із найважливіших місць займає медико-психологічне консультування. Важко дати чітке визначення цьому виду діяльності чи однозначно виділити сфери його застосування, так як в будь-якій сфері, в якій використовуються психологічні знання, тією чи іншою мірою застосовується консультування як одна із форм роботи. Медико-психологічне консультування включає в себе педагогічне, соціальне, клінічне консультування тощо.

Але на сьогоднішній день широкою сферою застосування медико-психологічного консультування є допомога тим, хто потребує розуміння причин того чи іншого захворювання, шляхів подолання його наслідків та впливів. Ця сфера включає в себе багато окремих напрямків, серед яких можна виділити такі, як робота з подружніми парами, сумісне консультування батьків і дітей, дошлюбне консультування, психологічна допомога тим, хто розлучається, психологічне консультування в кризових ситуаціях, при неадекватній поведінці, при різних соматичних і психологічних розладах.

Метою медико-психологічного консультування є безпосередня робота з людьми, спрямована на вирішення різного роду психологічних проблем, пов'язаних з труднощами захворювання, що відбиваються на міжособистісних взаєминах, на особистісному та фізичному станах тощо.

Завданням медико-психологічного консультування є:

допомога клієнту в реорганізації його міжособистісних взаємин;

вирішення глибинних особистісних проблем, що лежать в основі більшості життєвих труднощів і конфліктів;

допомога клієнту подивитися на свої проблеми і життєві труднощі зі сторони;

демонстрація і обговорення тих сторін взаємин, які, є джерелом труднощів, які зазвичай не усвідомлюються і не контролюються;

зміна установок клієнта щодо інших людей і на різні форми взаємин з ними;

усвідомлення наявної ситуації, переоцінка своєї ролі в ній, і, відповідно до нового бачення, зміна свого ставлення до проблеми і зміна своєї поведінки.

### **3. КОМПЕТЕНЦІЇ**

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- теоретичні основи надання психологічної допомоги та консультування;
- основні напрямки медико-психологічного консультування у вітчизняній та зарубіжній психології;
- специфіку надання психологічної допомоги окремим категоріям осіб із різною етіологією захворювання.
- застосовувати техніки медико-психологічного консультування в практиці психологічної допомоги;
- отримувати інформацію про клієнта та інтерпретувати її;
- застосовувати дані клінічної психодіагностики у медико-психологічному консультативному процесі;
- використовувати нетестову діагностику при роботі з клієнтом;
- визначати психологічну проблему та правильно формулювати постановку терапевтичної задачі.

#### 4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Змістовний модуль 1. Медико-психологічне консультування: теоретичні аспекти</b>							
<b>Тема 1.</b> Загальні засади організації медико-психологічного консультування	10	1	2		1	6	
<b>Тема 2.</b> Професійні вимоги до особистості консультанта	10	1	2		1	6	
<b>Тема 3.</b> Організація і методика медико-психологічного консультування	12	1	2	2	1	6	
<b>Тема 4.</b> Методи медико-психологічного консультування	12	1	2	2	1	6	
<b>Разом</b>	<b>44</b>	<b>4</b>	<b>8</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>24</b>	
<b>Змістовний модуль 2. Медико-психологічне консультування: практична робота</b>							
<b>Тема 5.</b> Особливості психоконсультування клієнтів з вадами саморегуляції	13	1	1	2	2	7	
<b>Тема 6.</b> Особливості психоконсультування клієнтів із залежною поведінкою	13	1	1	2	2	7	
<b>Тема 7.</b> Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах	13	1	1	2	2	7	
<b>Тема 8.</b> Особливості психоконсультування клієнтів з порушеннями емоційно-вольової сфери	13	1	1	2	2	7	
<b>Теми 9.</b> Зміст і організація консультування з приводу	12	1	1	2	1	7	

сімейних проблем							
<b>Тема 10.</b> Зміст і організація консультування батьківсько-дитячих взаємин	<b>12</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>7</b>	
<b>Разом</b>	<b>76</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>12</b>	<b>10</b>	<b>42</b>	
<b>Усього годин</b>	<b>120</b>	<b>10</b>	<b>14</b>	<b>16</b>	<b>14</b>	<b>66</b>	

## **5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ), ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ**

### ***Лекція 1. Тема «Загальні засади організації медико-психологічного консультування»***

1. Консультування як вид психологічної допомоги. Взаємозв'язок медико-психологічного консультування, психотерапії і психокорекції.
2. Мета, завдання, принципи, проблематика, види медико-психологічного консультування.
3. Позиція консультанта стосовно клієнта.

### ***Лекція 2. Тема «Професійні вимоги до особистості консультанта»***

1. Особистість консультанта як основна складова процесу консультування.
2. Професійна підготовка психологів до практичної роботи.
3. Етика поведінки та професійний етикет консультанта.

### ***Лекція 3. Тема «Організація і методика медико-психологічного консультування»***

1. Вимоги до організації і проведення психоконсультативної бесіди.
2. Особливості першої зустрічі.
3. Структура процесу психоконсультування з клієнтом.

### ***Лекція 4. Тема «Методи медико-психологічного консультування»***

1. Психоконсультативна бесіда.
2. Особливості контакту консультанта із клієнтом під час бесіди.
3. Клінічне інтерв'ю у психологічному консультуванні.

### ***Лекція 5. Тема «Особливості психоконсультування клієнтів з вадами саморегуляції»***

1. Клієнти з істеричною поведінкою.

2. Обсесивні клієнти.
3. Клієнти з параноїдальними розладами.
4. Клієнти з шизоїдними розладами.
5. Клієнти з асоціальною поведінкою.

***Лекція 6. Тема «Особливості психоконсультування клієнтів із залежною поведінкою»***

1. Плачучі клієнти.
2. Клієнти, що переживають провину.
3. Клієнти з алкогольною залежністю.
4. Клієнти з сексуальними проблемами.

***Лекція 7. Тема «Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах»***

1. Клієнти із гострими психосоматичними розладами.
2. Клієнти з депресією.
3. Клієнти з суїцидальними намірами.
4. Консультування людей при переживанні втрати.

***Лекція 8. Тема «Особливості психоконсультування клієнтів з порушеннями емоційно-вольової сфери»***

1. Клієнти з тривожною поведінкою.
2. Клієнти з страхом і фобіями.
3. Вороже налаштовані і агресивні клієнти.
4. Немотивовані клієнти.
5. Клієнти з підвищеними вимогами.

***Лекція 9. Тема «Зміст і організація консультування з приводу сімейних проблем»***

1. Основні проблеми консультування подружніх пар.
2. Особливості консультування при роботі із подружньою парою.
3. Використання домашніх завдань у роботі із подружжям.

***Лекція 10. Тема «Зміст і організація консультування батьківсько-дитячих взаємин»***



1. Проблеми консультування батьків.
2. Корекція позиції батька стосовно дитини.
3. Корекція стосунків батьків і дитини.

## **6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

### **Тема 1. Загальні засади організації медико-психологічного консультування**

1. Особливості групового медико-психологічного консультування.
2. Зміст індивідуального медико-психологічного консультування.
3. Досвід медико-психологічного консультування в Україні.
4. Досвід медико-психологічного консультування за кордоном.

### **Тема 2. Професійні вимоги до особистості консультанта**

1. Рольові функції консультанта.
2. Права психолога-консультанта.
3. Роль консультанта в психоконсультативному процесі.

### **Тема 3. Організація і методика медико-психологічного консультування**

1. Консультативні та терапевтичні задачі, їх характеристика.
2. Використання невербальних засобів комунікації в медико-психологічному консультуванні.
3. Фіксування результатів медико-психологічної консультації: психологічна карта клієнта.

### **Тема 4. Методи медико-психологічного консультування**

1. Критерії позитивного завершення першої консультативної бесіди.
2. Типові помилки консультативної бесіди.
3. Особливості проведення бесіди в медико-психологічному консультуванні у роботі з дитиною.
4. Основні риси психоконсультативного контакту.

### **Тема 5. Особливості психоконсультування клієнтів з вадами саморегуляції**

1. Тривожність. Її сутність. Психологічна і фізіологічна характеристика.
2. Характеристика рівнів прояву тривожності.
3. Механізми психологічного захисту подолання неспокою.

### **Тема 6. Особливості психоконсультування клієнтів із залежною поведінкою**

1. Психологічний аналіз скарги клієнта.
2. Особливості вербалізації переживань соматохворим.
3. Правила сексологічного консультування.
4. Сімейна психотерапія при алкоголізмі.

### **Тема 7. Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах**

1. Особливості медико-психологічного консультування людей при переживанні втрати.
2. Особливості медико-психологічного консультування клієнта з депресією.
3. Особливості медико-психологічного консультування клієнта з суїцидними намірами.

### **Тема 8. Особливості психоконсультування клієнтів з порушеннями емоційно-вольової сфери**

1. Особливості консультування клієнтів з тривожною поведінкою.
2. Причини страхів і фобій.
3. Особливості консультування клієнтів з страхом і фобіями.
4. Особливості консультування немотивованих особистостей.

### **Тема 9. Зміст і організація консультування з приводу сімейних проблем**

1. Основні проблеми консультування подружніх пар.
2. Особливості консультування родини в неї вдома.
3. Особливості роботи з подружніми парами у клініці.

## **Тема 10. Зміст і організація консультування батьківсько-дитячих взаємин**

1. Робота з сім'ями з дітьми з відхиленнями у поведінці.
2. Робота з сім'ями з дітьми з особливими потребами.
3. Етапи роботи психолога-консультанта з матір'ю дитини.
4. Схема роботи дитячого психолога-консультанта.

### **7.ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)**

1. Особливості психоконсультування клієнтів з вадами саморегуляції.
2. Особливості психоконсультування клієнтів із залежною поведінкою.
3. Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах.
4. Особливості психоконсультування клієнтів з порушеннями емоційно-вольової сфери.
5. Зміст і організація консультування з приводу сімейних проблем.
6. Зміст і організація консультування батьківсько-дитячих взаємин.
7. Методи медико-психологічного консультування.
8. Загальні засади організації медико-психологічного консультування.
9. Робота з сім'ями з дітьми з особливими потребами.
10. Робота з сім'ями з дітьми з відхиленнями у поведінці.

### **8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ**

1. Медико- психологічне консультування як вид психологічної допомоги.
2. Мета та завдання медико-психологічного консультування.
3. Принципи медико-психологічного консультування
4. Проблематика психоконсультативної допомоги.
5. Види медико- психологічного консультування
6. Взаємозв'язок медико-психологічного консультування, психотерапії і психокорекції.
7. Особливості організації медико-психологічного консультування.
8. Особистість консультанта як основна складова процесу консультування.
9. Вплив перенесення і контрперенесення у медико-психологічному консультуванні.
10. Етика поведінки та професійний етикет консультанта.

11. Вербальна і невербальна поведінка консультанта.
12. Організація процесу медико-психологічного консультування.
13. Вимоги до організації і проведення психоконсультативної бесіди.
14. Особливості першої зустрічі з клієнтом.
15. Структура процесу медико-психологічного консультування з клієнтом під час психоконсультативної бесіди.
16. Методи медико-психологічного консультування.
17. Вимоги до організації і проведення психоконсультативної бесіди.
18. Особливості контакту консультанта із клієнтом під час психоконсультативної бесіди.
19. Типові помилки психоконсультативної бесіди.
20. Етапи психоконсультативної бесіди.
21. Невербальний контакт у процесі психоконсультативної бесіди.
22. Клінічне інтерв'ю у психологічному консультуванні.
23. Особливості психоконсультування клієнтів з вадами саморегуляції.
24. Особливості психоконсультування клієнтів з істеричною поведінкою.
25. Особливості психоконсультування обсесивних клієнтів.
26. Особливості психоконсультування клієнтів з параноїдальними розладами.
27. Особливості психоконсультування клієнтів з шизоїдними розладами.
28. Особливості психоконсультування клієнтів з асоціальною поведінкою.
29. Особливості психоконсультування клієнтів із залежною поведінкою.
30. Особливості психоконсультування плачучих клієнтів.
31. Особливості психоконсультування клієнтів, що переживають провину.
32. Особливості психоконсультування клієнтів з алкогольною залежністю.
33. Особливості психоконсультування клієнтів з наркотичною залежністю.
34. Особливості психоконсультування клієнтів з сексуальними проблемами.
35. Особливості психоконсультування клієнтів у кризових станах.
36. Особливості психоконсультування клієнтів із гострими психосоматичними розладами.
37. Особливості психоконсультування клієнтів з депресією.
38. Особливості психоконсультування клієнтів з суїцидальними намірами.
39. Основні причини суїциду.
40. Особливості психоконсультування клієнтів у випадку смерті близької людини.
41. Особливості психоконсультування клієнтів при розлученні.
42. Особливості психоконсультування клієнтів з умираючою людиною.
43. Особливості психоконсультування клієнтів з порушеннями емоційно-вольової сфери.
44. Особливості психоконсультування клієнтів з тривожною поведінкою.
45. Основні причини тривожності.
46. Особливості психоконсультування клієнтів з страхом і фобіями.
47. Основні причини страхів і фобій.
48. Особливості психоконсультування вороже налаштованих і агресивних клієнтів.

49. Особливості психоконсультування немотивованих клієнтів.
50. Особливості психоконсультування клієнтів з підвищеними вимогами.
51. Основні проблеми консультування подружніх пар.
52. Особливості консультування при роботі з подружньою парою.
53. Особливості роботи з проблемами розподілу сімейних ролей і обов'язків.
54. Консультування подружжя з приводу сексуальних проблем.
55. Особливості консультування подружньої пари при розлученні.
56. Особливості роботи з сім'ями з дітьми з відхиленнями у поведінці.
57. Особливості роботи з сім'ями з дітьми з особливими потребами.
58. Основні проблеми консультування батьків.
59. Корекція позиції батька стосовно дитини.
60. Корекція стосунків батьків і дитини.

## СЛОВНИК БАЗОВИХ ТЕРМІНІВ

**АГРЕСІЯ** – відхильна поведінка людини, яка заподіює моральний, фізичний і матеріальний збиток іншим людям або порушує їхній психічний дискомфорт (негативні переживання, стан страху, пригніченості тощо).

**АДАПТАЦІЯ** – процес і результат ефективної взаємодії особистості із середовищем, в результаті якого встановлюється відповідність між загальним рівнем найбільш актуальних на даний момент потреб особистості і наявним рівнем задоволення даних потреб, що визначає безупинний розвиток особистості.

**АДЕКВАТНІСТЬ** – точність і повнота пізнання реальності, відповідність людських відчуттів, уявлень, думок пізнаваному об'єкту.

**АДИКТИВНА ПОВЕДІНКА** – порушення поведінки, що виникає в результаті зловживання різними речовинами, що змінюють психічний стан людини, включаючи алкоголь і тютюн, до того моменту, коли фіксується факт психічної і фізичної залежності. У класифікацію нехімічних адикцій увійшла також Інтернет-залежність. Комп'ютерна залежність розглядається як альтернативна форма адаптації деяких підлітків до життєвих умов, як засіб їх самореалізації та емоційно-психічної регуляції.

**АМБІВАЛЕНТНІСТЬ** – складний психічний стан особистості, який пов'язаний з одночасним проявом протилежних емоцій, почуттів радості і горя, сміху і суму, ціннісних спрямувань.

**АМОРАЛЬНА ПОВЕДІНКА** – крайня форма розтління особистості, що виражається у свідомому зневажанні моральних норм і цінностей, які утвердилися у певному суспільстві, виявляється як нелюдяність (вороже, жорстоке або корисливе ставлення до людей, тварин) і як безсоромність (презирство до громад. думки і правил пристойності).

**АНОМІЯ** (термін, який ввів на початку ХХ століття Б. Дюркгейм) — відхильна поведінка людини, зумовлена відсутністю мети в житті, почуттям ізольованості й самотності, що пов'язано з дезорганізацією суспільства, відсутністю в ньому чіткої моральної регуляції поведінки людей, колишні норми і цінності вже не відповідають реальним відносинам, а нові ще не затвердилися.

**АУТОАГРЕСІЯ** – різновид агресивної поведінки, при якому ворожі дії з якихось причин (переважно соціальних - коли викликав агресію недосяжний об'єкт, занадто сильний - так чи інакше невразливий) не можуть бути звернені на дратівливий об'єкт і направляються людиною на самого себе.

**АФФЕКТ** – короткочасне, бурхливе переживання людини (гнів, лють, жах, відчай, раптова радість), що виникає, як правило, у відповідь на сильний подразник.

**БАЙДУЖІСТЬ** – психічний стан людини, що характеризується притупленням або цілковитою втратою інтересу до інших людей, навколишнього світу.

**БАР'ЄР ПСИХОЛОГІЧНИЙ** – інтенсивні емоційні переживання, частіше негативного плану /сором, почуття провини, страху, занепокоєння, низька самооцінка тощо/, що перешкоджають ефективному виконанню певної діяльності чи дії, спілкуванню, реалізації особистісних потенцій.

**БЕЗПОРАДНІСТЬ** – поведінка людини, за якої вона не повністю використовує свої наявні можливості для вирішення життєвих проблем, що виникають, практично проявляє бездіяльність там, де, навпроти, потрібно активно діяти.

**ВІДХИЛЬНА (ДЕВІАНТНА) ПОВЕДІНКА** (від лат. deviation - відхилення) - це система вчинків, або окремі вчинки, які не відповідають моральним або правовим нормам і вимогам суспільства.

**ВІДЧАЙ** – психічний стан розпачу, безперспективності, зневіри людини у своїх можливостях, втрата позитивних надій щодо сучасного і майбутнього.

**ВІДЧУТТЯ** – психічний процес, що полягає у відображенні мозком окремих властивостей та якостей предметів і явищ об'єктивного світу, а також станів організму при безпосередньому впливі подразників на відповідні органи чуттів.

**ГЕНІАЛЬНІСТЬ** – найвищий ступінь прояву творчих сил людини, котра передбачає вроджену здатність до продуктивної діяльності в тій чи іншій галузі при універсальності обдарування.

**ГІПЕРАКТИВНІСТЬ** – стан, при якому активність і збудливість людини перевищує норму. У випадку, якщо подібна поведінка є проблемою для інших, гіперактивність трактується як психічний розлад. Гіперактивність частіше зустрічається у дітей і підлітків, ніж у дорослих людей, оскільки викликається емоціями.

**ГНІВ** – психічний стан людини, фізіологічним механізмом якого є домінування процесів збудження в корі головного мозку, викликаних певними негативними подразниками.

**ДЕЛІНКВЕНТНА ПОВЕДІНКА** – асоціальну, протиправну поведінку людини. Проявляється у вчинках (діях або бездіяльності), що завдають шкоди як окремим людям, так і суспільству в цілому. Цим поняттям оперують представники кримінології, соціології, педагогіки, соціальної психології та інших галузей знання.

**ДЕПРЕСІЯ** – це зменшення психічної активності, що викликана переважною чи негативними психогенними впливами. Ознаками депресивного стану є відчай, пасивність поведінки, підвищений рівень тривожності, різке зниження самооцінки, блокування життєвих перспектив.

**ЕМОЦІЇ** – це особливий клас психічних процесів, пов'язаних з потребами і мотивами, які відображають у формі безпосередньо чуттєвих переживань значимість діючих на людину явищ і ситуацій.

**ЕМПАТІЯ** – осягнення емоційних станів іншої людини; психічний процес, який дає змогу зрозуміти переживання іншої людини; дія індивіда, що допомагає йому по-особливому вибудувати спілкування; здібність властивість, здатність проникати в психічний стан іншої людини.

**ІМПУЛЬСИВНІСТЬ** – риса характеру людини, що проявляється в її схильності до швидкоплинних, непродуманих дій під впливом першого спонукання.

**КОНФЛІКТ** – особливий вид взаємодії, в основі якого лежать протилежні і несумісні цілі, інтереси, типи поведінки людей та соціальних груп, які супроводжуються негативними психологічними проявами.



**НЕВРОЗ** – функціональний нервово-психічний /як правило, зворотний/ розлад, що виникає в результаті дії на психіку людини довготривалих психотравмуючих факторів, емоційних або інтелектуальних перенапружень, порушення особливо значущих для неї відношень.

**ПАНІКА** – відчуття страху, розгубленості, невпевненості індивіда або соціальної групи.

**ПАРАСУЇЦИД** – спроба самогубства, спрямована на певний соціальний ефект. Це не бажання реального самознищення, а, частіше за все, його імітація, заклик до зміни взаємовідносин.

**ПСИХІЧНИЙ КОНФЛІКТ** – несумісні внутрішні вимоги, бажання і уявлення, антагоністичні потяги.

**ПСИХОЗИ** – розлади психічної діяльності, що проявляються в порушеннях відображення реальної дійсності, зміні звичайної, типової для більшості людей поведінки і відношення до того, що відбувається.

**ПСИХОЛОГІЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ** – один із видів консультації, спрямований на надання особистості допомоги в її самопізнанні, адекватній самооцінці і адаптації в реальних життєвих умовах, формуванні ціннісномотиваційної сфери, подоланні кризових ситуацій і досягненні емоційної стійкості.

**ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ** – активний вплив, спрямований на усунення відхилень в психічному й особистісному розвитку людини, на гармонізацію її особистості та міжособистісних стосунків.

**РОЗПАЧ** – стан сильного душевного болю, безнадійності, безвихідності.

**РОЗЧАРУВАННЯ** – неприємний психологічний стан, емоційне переживання людини, пов'язане з якоюсь серйозною життєвою невдачею, незбутністю сподівань.

**САМОКОНТРОЛЬ** – здатність людини до усвідомленої регуляції власної поведінки і діяльності з метою забезпечення відповідності їх результатів поставленим цілям, пред'явленим вимогам, нормам, правилам.

**САМОТНІСТЬ** – психічний стан людини, який виявляється в дефіциті спілкування, ізолюваності від інших людей.

**СТРАХ** – гостра негативна емоція, котра виникає в умовах біологічної чи соціальної загрози життю індивіда; має різні ступені інтенсивності: переляк, афект тощо.

**СТРЕС** – емоційний стан особистості, психічна перенапруга в гострій, загрозливій ситуації, що може сприяти шоківому стану; захисна реакція організму на будь-який збуджувальний фактор.

**СУБДЕПРЕСІЯ** – зниження настрою, що не доходить до рівня депресії.

**СУЇЦИДАЛЬНА ПОВЕДІНКА** – внутрішні та зовнішні форми психічних актів, які спрямовуються уявленнями про позбавлення себе життя.

**ТРИВОЖНІСТЬ** – емоційний стан людини, який виникає в умовах ймовірних несподіваних ситуацій: як при відстроченні, затримці приємних ситуацій, так і при очікуванні неприємностей.

**ФОБІЇ** – нав'язливі страхи, які людина не в змозі переборювати.

**ФРУСТРАЦІЯ** – це відхильна поведінка людини, спричинена реальною або уявною перешкодою, яку вважають нездоланною і яка заважає досягненню мети й задоволенню потреби, а також супроводжується переживаннями розчарування, роздратування (зрозуміло, фрустрація не обов'язково породжує відхильну поведінку).

**ФРУСТРАЦІЯ** – негативний стан організму, почуття, які виникають при блокуванні цілей, що їх особистість намагається досягнути, почуття розчарування, крах надії.

**ХВИЛЮВАННЯ** – емоційний психічний стан людини, зумовлений підвищеним збудженням нервової системи, перевантаженням її позитивними або негативними переживаннями.

## ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

### 1. Основна мета медико-психологічного консультування:

- A.** надання психологічної допомоги, тобто розмова із психологом повинна допомогти людині у вирішенні її проблем і налагодження міжособистісних стосунків з оточуючими;
- B.** консультативний контакт клієнта з психологом, який дозволяє клієнтові перебороти себе і опанувати справжні почуття;
- C.** один із найважливіших елементів створення психологічного клімату.

### 2. Основна техніка психологічного консультування:

- A.** це основний засіб, що стимулює удосконалення особистості клієнта;
- B.** це засіб, що проявляє глибокий інтерес до людей та спілкування з ними;
- C.** це засіб надання емоційної стабільності та об'єктивності клієнтові.

### 3. У процесі консультації консультант відповідає за:

- A.** умови безпеки консультації;
- B.** технологію доступу до розв'язання проблем клієнта;
- C.** бажання здійснити зміну рольової поведінки клієнта;
- D.** нерозголошення отриманої інформації.

### 4. Залучення клієнта до процесу консультування полягає в тому, що:

- A.** клієнт бере на себе відповідальність за те, що з ним відбувається;
- B.** клієнт вчасно приходить на консультацію;
- C.** консультант доручає клієнту виконувати його завдання самостійно.

### 5. Якщо клієнт на консультуванні плаче, треба:

- A.** співпереживати плачу, демонструючи материнське ставлення до клієнта;
- B.** знецінювати ситуацію, яка викликала сльози;
- C.** негайно втішити клієнта;
- D.** дати йому виплакатися.

### 6. Фобічні клієнти від тривожних відрізняються:

- A.** емоційною напругою;
- B.** *опредмечуваністю страхів;*
- C.** фізичним неблагополуччям;
- D.** вазомоторними реакціями.

### 7. Про «невмотивованість» не свідчить:

- A.** мовчання клієнта;
- B.** вирази типу «Мене привела мати (дружина, класний керівник)»;
- C.** *демонстративна відкритість;*
- D.** байдужість до процесу консультування.

**8. До наслідків депресивних станів зазвичай, не відносять:**

- A. незалежність від думки інших;
- B. невпевненість у собі;
- C. чутливість до критики;
- D. самовиправдовування.

**9. Ризик суїциду не створюється одним із наступних факторів. Яким?**

- A. перенесенням тяжкої втрати;
- B. тяжким соматичним захворюванням;
- C. життям у сімейному оточенні;
- D. алкоголізмом.

**10. Якщо психолог консультує людину після розлучення, фокус роботи зміщується до того,**

- A. щоб допомогти повернути чоловіка / дружину який (а) пішов;
- B. щоб допомогти знайти нового партнера;
- C. щоб допомогти почати нове життя — без партнера, який пішов;
- D. щоб помститися партнеру, який пішов.

**11. Рідше за інших, у телефонному консультуванні обговорюються:**

- A. конфлікти з близькими людьми;
- B. питання кар'єри;
- C. самотність;
- D. стан після втрати близької людини.

**12. «Забороненою зоною» телефонного консультування є:**

- A. поради;
- B. рекомендації;
- C. висловлювання-рішення;
- D. питання.

**13. Яка правильна послідовність реакцій невиліковно хворих людей на наближення смерті за моделлю Kubler-Ross?**

- A. Заперечення. Компроміс. Злість. Адаптація. Депресія.
- B. Злість. Заперечення. Депресія. Компроміс. Адаптація.
- C. Заперечення. Злість. Компроміс. Депресія. Адаптація.

**14. Емпатія - це процес:**

- A. співпереживання іншій людині;
- B. сильного емоційного напруження;
- C. наслідування іншій людині;
- D. впливу на іншу людину.

**15. Які вирізняють чотири умови, що сприяють можливості самогубства:**

- A.** депресія;
- B.** дезорієнтація з галюцинаціями;
- C.** намагання повернути контроль над оточенням;
- D.** залежність від інших;
- E.** висока самооцінка.

**16. Чи варто залучати суїцидального клієнта у процес консультування його близьких людей:**

- A.** так;
- B.** ні.

**17. Скільки існує стадій опису ситуації розлучення за моделлю Kubler-Ross:**

- A.** 3;
- B.** 5;
- C.** 4.

**18. Найяскравіша риса депресивної особистості –**

- A.** прагнення до самознищення;
- B.** прагнення до самореалізації;
- C.** прагнення до особистого росту.

**19. Хто з відомих вчених описував «роботу суму»?**

- A.** З. Фрейд;
- B.** К. Юнг;
- C.** Дж. Кеттелл;
- D.** І. Павлов.

**20. Сучасні дослідники «роботу суму» характеризують як**

- A.** неадекватною реакцією, від якої треба вберегти людину;
- B.** когнітивний процес, який повинен продовжуватись стільки, скільки необхідно.

**21. Девіантна поведінка – це**

**A)** - це система вчинків, або окремі вчинки, які не відповідають моральним або правовим нормам і вимогам суспільства.

**B)** порушення поведінки, що виникає в результаті зловживання різними речовинами, що змінюють психічний стан людини, включаючи алкоголь і тютюн, до того моменту, коли фіксується факт психічної і фізичної залежності.

**B)** крайня форма розтління особистості, що виражається у свідомому зневажанні моральних норм і цінностей, які утвердилися у певному суспільстві, виявляється як не людяність.

**22. Відхильна поведінка детермінована:**

- A) соціально;**
- Б) фізіологічно;
- В) патологічними проявами та вадами особистості.

**23. Формами роботи з відхильною поведінкою є: (виберіть декілька варіантів)**

- А) самостійна робота;
- Б) групова робота;**
- В) дистанційна робота;
- Д) індивідуальна робота;**
- Г) рефлексивна робота.

**24. Типами деліквентної поведінки є:**

- A) середній, важкий, слабкий.**
- Б) фрустраційний, аморальний, агресивний;
- В) складний, легкий, середній.

**25. Аномія – це**

А) відхильна поведінка людини, яка заподіює моральний, фізичний і матеріальний збиток іншим людям або порушує їхній психічний дискомфорт (негативні переживання, стан страху, пригніченості тощо).

**Б) відхильна поведінка людини, зумовлена відсутністю мети в житті, почуттям ізольованості й самотності, що пов'язано з дезорганізацією суспільства, відсутністю в ньому чіткої моральної регуляції поведінки людей, колишні норми і цінності вже не відповідають реальним відносинам, а нові ще не затвердилися.**

В) це відхильна поведінка людини, спричинена реальною або уявною перешкодою, яку вважають нездоланною і яка заважає досягненню мети й задоволенню потреби, а також супроводжується переживаннями розчарування, роздратування (зрозуміло, фрустрація не обов'язково породжує відхильну поведінку).

**26. Адиктивна поведінка провляється у (виберіть декілька варіантів):**

- А) бродяжництво;
- Б) пристрасть до спиртних напоїв, наркотиків, тютюну;**
- В) агресивність;
- С) потяг до азартних та комп'ютерних ігор;**
- Д) фрустрація, крах планів та мрій;
- Е) проституція.**

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Васьківська С. В. Соціально-психологічний супровід клієнтів (технологія ведення консультативного діалогу). / С. В. Васьківська. – К.: Главник, 2006. – 128 с.
2. Вітенко І. С. Медична психологія : [Підручник] / І. С. Вітенко. – К.: Здор'я, 2007. – 208 с.
3. Вітенко І. С. та ін. Сімейна медицина. Психологічні аспекти діагностики, профілактики і лікування хворих / І. С. Вітенко, О. О. Бусло, О. С. Чабан. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. – 107 с.
4. Волков В. Г. и др. Личность пациента и болезней / В. Г. Волков, Е. В. Караваева, А. К. Стрелис. – Томск: Медицина, 1995. – 328 с.
5. Гавенко В. Л. та ін. Практикум з медичної психології / В. Л. Гавенко, І. С. Вітенко, Г. О. Самардакова. – Харків: Оєгiон-iнформ, 2002. – 248 с.
6. Дучимінська Т. І. Реалізація психопрофілактичного та психодіагностичного аспекту клінічної психології у сфері вищої освіти / Т. І. Дучимінська, Л. М. Хлівна, Л. І. Магдисюк // Психологічні перспективи. – Випуск 31. – Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018. – С. 83 – 95.
7. Магдисюк Л. І. Казкотерапія в психологічному консультуванні дітей та дорослих: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко, Марія Іванівна Замелюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – 152 с.
8. Магдисюк Л. І. Надання психологічної допомоги у вигляді екстерної інформаційної терапії під час надзвичайних ситуацій / Л. І. Магдисюк, Л. М. Богданович, С. Шмига // Особистість і суспільство : методологія та практика сучасної психології : матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (15 трав. 2018 р.). / за заг. ред. Л. В. Засекіної, А. В. Кульчицької. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. – С. 151–154.
9. Магдисюк Л. І. Особливості впливу арт-терапевтичних методик на емоційні переживання під впливом страху майбутнього у осіб пізньої зрілості / Л. І. Магдисюк, А. Р. Збишко // Інноваційні арт-терапевтичні технології: матеріали I Всеукр. наук. інтернетконф., 12 березня 2019 р., м. Переяслав-Хмельницький / [за заг. ред.: В. А. Вінс, Т. М. Кузьменко, І. М. Зозуля ] / Переяслав-Хмельницький (Київ. Обл.): Домбровська Я. М., 2019. – С. 86-90.
10. Магдисюк Л. І. Особливості надання психологічної допомоги особам з серцево-судинними захворюваннями : в контексті цивільного захисту / Л. І. Магдисюк // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. Наук. ед. / за ед.. Н. Є. Завацької. – Сєвєродонецьк, 2015. – Т. 3. – № 3 (38). – С. 212 – 219.
11. Магдисюк Л. І. Причини виникнення психосоматичних захворювань у підлітків / Л. І. Магдисюк, А. Собуцька // Практична психологія сучасності ресурси та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 26-27 вересня 2019 р.) / СНУ імені Лесі Українки ; кафедра практичної та клінічної психології ; за заг. ред. М. І. Мушкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – С. 205–208.

12. Магдисюк Л. І. Психологічні особливості якості життя медичних працівників / Л. І. Магдисюк, Ю. Я. Карпук // Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej NaukowoPraktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii. (30.03.2018) – Warszawa, 2018. – sts.21-26.
13. Магдисюк Л. І. Психологічні особливості якості життя осіб з серцево-судинними захворюваннями / Л. І. Магдисюк // Психологія : реальність і перспективи : зб. наук. пр. Вип. 8 / упоряд. Р. В. Павелків та ін. – Рівне : РДГУ , 2017. – С. 180–184.
14. Максименко С. Д., та ін. Медична психологія : [Підручник] / За редакцією академіка С. Д. Максименка. – Вінниця: Нова Книга, 2008.– 520 с
15. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики: навчально-методичний посібник / А. П. Мельник, Л. І. Магдисюк, Т. І. Дучимінська. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 152 с.
16. Мендилевич В. Д. Клиническая и медмцмнская психология: практическое руководство / В. Д. Мендилевич. – М.: МЕДпресс, 1998. – 587 с.
17. Тодд Д., Богарт А. Основы клинической и консультативной психологии: пер. с англ. – 3-е изд. / Д.Тодд, А. Богарт. – СПб.: Сова, 2001. – 761 с.
18. Федоренко Р. П. Психологічна допомога в клініці: навчально-методичний посібник / Р. П. Федоренко, О. М. Хлівна, Т. І.Дучимінська, Л. І. Магдисюк, С. В. Борцевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 224 с.
19. Хлівна О. М. Методичні рекомендації до курсу «Клінічна психологія» : короткий курс лекцій / О. М. Хлівна, Л. І. Магдисюк. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2019. – 88 с.
20. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція; навч. посібн. модульно-рейтинговий курс. – 2-ге вид., випр і доп. – К.: Професіонал, 2007. – 544 с.



Навчально-методичне видання

**МАГДИСЮК ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА**

# **МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ**

*Методичні рекомендації до курсу «Медико-психологічне консультування»  
(магістрів)*

Друкується в авторській редакції